

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De iustitia et iure - Cod. Ettenheim-Münster 197

Bach, Iacobus

[S.l.], 1636

Sectio IV.

[urn:nbn:de:bsz:31-117148](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-117148)

sententiam iniuriam aliquo damnum sequatur
 quod aliquis non sequeretur, debet Iudex pro illo dam-
 no restituere, seu vero si illud damnum eodem modo
 sequi debeat die sequenti in qua die liberis & validis
 poterat eadem sententia proferri. Penig eodem
 dicendum erit de sententia prolata a Iudice Laico
 in templo vel loco sacro, rapporto quod illa etiam
 sententia ratione loci facti sit iniuriam. de quo
 idem Suarez ubi supra libro 3. cap. 4. num. 13.
 nam de illa sententia iniuriam e. de obligatione ad
 restituendum pro damno ex ipsa sententia prolata
 secundo eodem modo dicendum est.

SECTIO IIII

Alij modi quibus peccat Iudex usurpatione
 iudicij sine debita Jurisdictione?

Supponendum e. ex toto lib. 3. de Iudicia. g. 4. art. j.
 Lesho lib. 2. cap. 29. dub. 6. e. alijs conser. multiplici-
 ter contingere quod aliquis hat jurisdictionem in alium.
 Primo ordinariam ut Pontifex his in oes Christianos, Rex
 in suos subditos &c. 2do delegatam a superiore prout
 hit Legatus Papae vel aly similes. 3to ex consensu alterig
 qui se submittit, ut contingit in Iudicibz arbitris qui ex
 consensu partium constituantur, qui tñ qñ nñt auctori-
 tatem publicam licet possint sua sententia ligare, nñt possunt
 cogere ad observandum, ut docet S. Thom. in prae. 3. 67. art. j.
 ad 2. toto, ubi sup. art. 3. e. alij. 4to sortitur quis iurisdictionem
 omnem rade delicti commisi in sig territorio cap. postulati
 e. cap. fin. de foro compet. 5to rade contactu, domicilij vel rei
 de qua litigat. 6to rade iniuria, ut si subditus unig Principis
 passus sit iniuriam a subdito alterig, qui intepellatus nolit punire
 eum subditum, poterit petere vindictam a suo Principe.
 his suppositis.

Regula

Regula generalis e, quicunq; exerceat iurisdic-
tionem in aliquo qdam legitime n hō, peccat peccato vni-
uersalis iudicij; hinc oritur vulgare dubium: an Pilatus
peccauerit huiusmodi peccato iudicando Chr̄m, de quo Ca-
pitang q. 67. art. 1. loto ubi supra. Suarez 2. tom. in
3. p. disp. 36. sect. 1. es a lib. 4 in Regem Anglia,
cap. 7. in fine. Valentia hic disp. 8. q. 11. punct. 1. Tur-
ranus hic disp. q. 8. dub. 1. & alij, quorum aliqui volunt
Pilatum habuisse veram iurisdictionem saltem ex concessi-
one ipsi Chr̄i; alij contra negant habuisse nisi p. debentem
permissivam, Ch̄i. e. etiam ut hoc rade, variorum cum P̄bro erat
signis horore, reuerentia, & obediencia orum, nec decebat eum eē
vere subditum alicui tanquam legitimi superioris, quae sentia videt
veros e iuxta illam credibile fit Pilatum etiam peccasse in vni-
uersali iudicij supra n subditum, qd licet videatur excusari p̄ ob ig-
norantiam n tñ oris cum Pilato haberet multa principia ad dubi-
tandum eē in quarendum de suprema Ch̄i potestate. vide quae dixi
disp. 30. de incarnatione, ed. 1. ubi late probatur Ch̄i etiam ut hōiem
filium Regem & Regem vtrorum hōium.

Ex hac generali regula inferitur primo peccare
grauius iudicem saecularem qui iudicet personas Cathedricas quae
sūt exemptae ab iis iurisdictione, ut constat ex capite si diligenti de-
furo conset. ubi habetur n p̄be in hac parte Clericos remunerare iuri-
bus, qd hoc privilegium h̄ e in fauorem persona ad totis status.
hoc tñ n obstat quia p̄be Clericos iudices arbitros sibi constituere
quorum sententia p̄mies teneatur, hoc e. h̄ e s̄stare se coram tribunali
saeculari, ut notat loto lib. 5. de iudicia art. 1. in fine. De hac tñ
Cathedricorum immunitate quoad formam videatur supra alios hanc
dicto lib. 4. ad Regem Anglia ubi cap. 27. tractat quando e ego-
modo p̄deat hoc privilegio qui h̄ solum primam tonuram
vel minores ordines, iuxta decretum Indention ann. 23. ap. 6. tunc
sicutas querido vel h̄ beneficium Cathedricum vel Chorale habere
& tonuram deferentes alicui Eccl̄iae ex mandato proprii Cpi inserui-
unt, vel in seminario Clericorum, aut in aliqua schola de licentia
Cpi, quia in via ad maiores Ordines suscipiendos veniunt. In
quibus, a. capto iudex saecularis h̄t iurisdictionem in Clericos, vide
Thomam Aquarum in speculo summorum Pontificum cap. 36. Julium
Canev in practica criminali lib. 5. l. hinc in 3. p. lib. 9. cap.
2. 3. 3. Armillam verbo iudex num. 18. & seq.

Inferitur 2do peccare etiam sub rade iudicij
h̄di =

Judicium Ecclesiasticum quod in saecularibus in causis mere tem-
 poralibus quae ad forum Ecclesiasticum non pertinent, ut constat ex capite
 cum Juriam de except. lib. 6. ubi dicitur sententia erit nulla tanquam
 a non iudice ex capite. At in Veris. de iudicis. dixi tamen in causis
 mere temporalibus quae ad forum Ecclesiasticum non pertinent, quia bene fit
 Praetor Ecclesiasticus iudicare saeculares in causis spiritualibus vel
 etiam in temporalibus quatenus ordinantur ad spiritualia, ut docet
 Thomas in prae. g. 60. art. 6. ad 3. & supra g. 90. art. 2. & 3. in
 3. de iustitia g. 4. art. 6. ad 3. & ibi ex capite non est de
 iudic. ubi Innocent. Papa 3. sic ait: nullus qui sit sane mentis
 ignorat, quia ad officium istum spectat de quocumque mortali peccato cor-
 rumpere quemlibet Christianum, & si corrigentem contempserit, perdis-
 trictionem Ecclesiasticam incurre. hinc fit pro iudicio Ecclesiastico
 compellere personas saeculares ad solvendas decimas, quae ordinantur
 ad alendos sacros Ministros & ad solvendas contributiones quae saecularibus
 imponuntur pro reparacione Basilicarum. Item pro eis qui ali-
 ena retinent precipere, ut restituant ne exidant in peccato, & si
 non obedierint eos excommunicare. quae vero moderate utendum sit
 in excommunicatione pro rebus temporalibus restituendis ferenda, colligitur
 ex Ind. 111. s. cap. 3. de reformac.

Quibatur primo de iudice existimato, cum
 in vere non sit iudex ex eis sententia sit valida & iusta. De valore
 illig sententiae & iustitiae eorum quae fiunt a tali iudice agunt ad
 in variis materiis, quorum opiniones refert & examinat Thomas lan-
 chester lib. 3. de Matrim. disp. 22. per totam. cum quo breviter
 dicendum videtur eas sententias validas esse, quae propter utilitatem
 Republicae tam in iure Canonico quam in civili supplet defectum
 vere iurisdictionis, & dat authoritatem & valorem illis ubi ad vitanda
 incommoda & perturbacoes quae ex illo committuntur orirentur, ut con-
 stat ex l. Barbatus Philippus ff. de officiis Praetoris. & ex capite j. 3.
 g. 7. ubi dicuntur validae quae prius fuerat non existimantur licet
 & iudicis magis exerceat, ubi tamen munus pro retribucione erat in-
 capax.

Requerentur a. duo ad eam valorem. primum
 quod ille defectus sit occultus, & quod vulgo habeatur iudex pro legitimo
 iudice, alioquin non impeniens error, cui necesse sit subvenire
 supplendo defectum iurisdictionis. censetur a. coram error etiam
 in aliquo loco defectus ille sit publicus, nisi in hoc loco & oculorum
 uno licet alio tempore fuerit in hoc ipso loco publicus, si tamen ab
 in illam officio, sufficit ut nunc impeniens error coram.

Alienum

Altonem ꝑo requiritur ꝑ. Iudex si ille. hat titulum
coloratum, hoc e. accepit potestatem ab illo qui datus illo n. potest,
licet ipse ꝑ. defectum oculum n. est capax accipiendi. talis e. Pa-
rochus excommunicatus, vel per Simoniam accipiens beneficium, cuius electio
e. nulla, h. si titulum seu collationem appareat a vero Superiore,
sed est si habuisset collationem beneficii a gubernatore. Iure,
ad quem nullo modo pertinebat illud. conferre, propt. de facto
contigit eundem Parochi inditudo a solis officiaris sine inter-
uentione Eps, de quo respondet Sanchez ubi supra num. 83.
etiam acta oia fuisse inuvalida, e. per consequens matrimonia
qua eo assistente. facta fuerant debita reuerari ꝑ. proce-
dentem nullitatem.

Hoc tñ n. caret oia difficultate, primo ꝑa incon-
uenientia ꝑa qua suppletur defectus inuentionis quando Pa-
rochus habebat v. g. defectum oculum, eadem videntur nulli-
tate, quando n. accepit officium a potente, illud conferre, si
tñ hic etiam defectus couerter ignoratur & n. min. debet ꝑa bo-
num publicum suppleri defectus in hoc casu, quam in p.iori.

Deiunt e. iurimonia, ꝑa in primo casu iam ille
accipit officium a potente dare iurisdictionem, e. idco censet
vellet suppleri eos defectus ꝑa utilitatem publicam; in 2do
a. cano ille qui dat officium etiam si vellet, n. pot. suppleri
eos defectus, ꝑa supponit n. habere potestatem conferendi, ad ꝑ.
ponderari in textu in dicta l. Barbatus, ubi ea redditur ratio
ꝑa hoc ut valeant gesta per seruum, ꝑa scilicet populo Rom.
etiam seruo potuisset decernere hanc potestatem. Ecce re-
curritur ad potestatem dantis illam iurisdictionem e. officium.

Sec. contra hoc 2do e. ꝑa aliquando in ipso con-
ferente deest talis potestas, e. tñ acta valent, v. g. si aliquis
dum e. excommunicatus vel Simoniacus, eligitur ab Eps in Paroch-
um, Eps n. h. potestatem faciendi validam illam electionem,
& tñ ꝑa conuentionum gesta per illum Parochum valent, ut cum
conu. scripta docet Sanchez ubi supra num. 30. & tunc defectus
illos n. supplet Eps conferens beneficium, sed pot. Cetera
ob publicam utilitatem & ꝑa eandem utilitatem publicam
debet Cetera similes defectus suppleri quando beneficium con-
fertur a n. habente potestatem conferendi, si tñ defectus ille igno-
retur, pot. fortasse ꝑa hac videri aliam hanc pars n. improba-
bilis accidit ꝑa partim nonnullis Authoribus, quos refert Sanchez
ubi num. 43. e. alij, quos nouissime offert Antoninus Praxa

tom. j.

tom. j. Resolut. moral. tract. 2. miscellan. resolut. 45. 45.
qui cum etiam dicitur esse probabilem.

Ceterum in re tanti ponderis non est recedendum a com-
muni omnium sententia, maxime cum ex opposita graviora sequantur
inconvenientia. Et in praxi durissima; sequitur enim. quod si
malitiose aliquis se fingat legatum Papae. et ostendat Bullam
falsam in testimonium suae potestatis eo ipso eorum acta sub-
stantia sunt valua in utroque foro, sicut si esset verus Legatus Papae.
item hereticus qui se fingat Episcopus et potestate illa facta
decipiunt rusticos et rudes, non minorem habebunt potestatem
iudicacionis circa illos quam si essent veri Episcopi. haec quidem
durissima. Et si conpicerent ad fovendos nequissimos simulac-
tos in tuis fratribus. merito ergo requiritur ad valorem gesto-
rum per fiduciam falsis existimatum, quod habet titulum coloratum,
hoc est, saltem apparentem qui sit a legitimo superiore.

Ratio. a. differentiae inter utrumque casum ea videtur
esse, quod in uno casu. Republica seu Civitas vel potestas super-
ior e qua proponit populo illum. Superior vel. Ministrum,
et eo ipso tacite hortatur populum ad illum recipiendum, et
circa Superior quicumque ille sit, ne dicatur cooperari decepti-
oni et detrimento populi, supplet defectu oculibus quantum
satis est, ut populo non patiantur ex vitio illo occulto, quando a.
aliquis ex sua malitia est intrusus sine titulo superioris tunc
Superior nullo modo illum proponit populo nec cooperatur detri-
mento. Et requiritur ad ipsius intrusum e causa adaequata illius
deceptionis, non ergo mirum quod tunc Superior non suppleat defectum,
maxime cum ex illa benignitate nascerentur alia maiora
inconvenientia prope innuata.

Hinc facile patet quod ad racionem dubitandi pro parte
contraria. ad primam dicens non ita facile oriri ea inconveni-
entia in Deo causa ac in primo, nam facilis impeditur
defectus tituli quam vitium oculorum personae, de hisse etiam
nascuntur aliquae incommodae, eorum in negotio e causa negotio occa-
sio Superior legitimus, qui fiduciam illum non dedit nec proposuit
populo, et ideo non debet praecavere illa incommoda quae negotio
factualiter negotio maleficialiter causet.

Ad eandem dicens quod Episcopus confert beneficium
aliqui excommunicato vel simoniaci et ceteris, tunc licet Episcopus non habet
potestatem dispensandi in illo impedimento, Pontifex tamen qui
condidit illum Episcopum habere eorummodi potestatem, et quod
Ponti-

Pontifex proponens. Et cum illum eo ipso præcipit subditis illi
recipere & Parochos ab ipso constitutos &c. hoc eo ipse Ponti-
fex, ne sit occasio detrimenti subditis recipientibus illum Pa-
rochum quem ex præcepto Eiusdem Pontificis altum mediato
recipient, supplet defectum occultum & dat valorem gestis
per illum Parochum ordinatam, itaq. semper requiritur
potestas in superioribus a quo mediata vel immediata habetur
titulus.

Hinc etiam a fortiori inferatur prima non valere
acta illius Iudicis existimati quando impedimentum occultum est
de iure iurino vel naturali, ut si Iudex ea recipit usque raris, vel si
Parochus non est sacerdos, tunc est absolutio non valens, nam Ecclesia
non potest supplere erga modum defectus.

Inferatur Edo hanc doctrinam habere locum tam
in Iudice delegato, quam in ordinario, contra plures Juristas, qui
dixerunt constituebant, quos refert L. & rejicit Sanchez num.
15. & 299.

Inferatur Edo locum etiam habere respectu illorum
qui sciunt huiusmodi impedimentum occultum Iudicis dummodo
publice ignoretur, ut probat idem Sanchez num. 42. apud quem
videri possunt varia alia corollaria practica huius doctrina.

Quod attinet ad 2dam partem dubij: an scilicet ille
Iudex hinc impedimentum occultum peccet exercendo actus iuris-
dictionis, si ipsemet Iudex sciat nullum defectum, videtur esse
illicitum, quidem quantum est ex se vult usurpare iurisdictionem
quam vere non habet, & retinere officium Iudicis contra prohibitionem
atque peccare Iudicari supponit Lessius cap. 29. num. 68. in fine.
hoc tamen difficultate non caret, quia illa sententia non videtur, ut vidimus
quamvis ergo peccet retinendo sibi Iudicis officium, supposito tamen
quod vult se pro Iudice gerere, non videtur esse reum peccati, si
proferat sententiam iustam inter litigantes, ut in similibus docet
idem Lessius postea num. 75. hinc ergo dubij resolutio
perdet oio ex resolutione dubij sequentis.

Dubitatur itaq. Edo principaliter de Tyranno,
ancius sententia & alij actus iudiciales validi sunt, loquimur a
nunc de Tyranno, hoc est, de illo qui sine titulo Republicam
invasit & usurpavit.

Totus negat esse validos lib. 3. de Iustitia q. 4.
art. 6. pro qua sententia et alij Juristas, quos refert Salas disp.
jo. de Legibus sect. 3. num. 13.

Alij tamen

in eadē continetur malitia posterioris decreti.

Contra hoc obicitur coarctatus, q̄ qui petit a Tyranno Jus & sententiam in suis causis peccat, q̄ n̄ licet ab aliquo petere id q̄ ipse sine peccato probare n̄ pot, hoc e. cēt cooperari eius peccato.

Omnis varijs solutionibz Re negando seq: q̄ illi n̄ petunt determinates Jus a Tyranno sed dignum, hoc e, proponunt illi caam quæ urget & petunt impetrare, ut vel permittat legitimis Reipublice Iudicibus de illa caa decernere, vel si hoc n̄ vult permittere decernat ipse, hoc e. minus malum e, quam caam indecisam relinquere, p̄ ergo Tyrannus sine ullo peccato probare id q̄ petitur, nimirum permittendo legitimis Iudicibus de caa decernere.

Dicent aliqui q̄ saltem in caa criminali n̄ licet petere Jus a Tyranno, q̄ nullo modo licet sumere vindictam per auctoritatem privatam qualis e auctoritas Tyranni. Adeo negando sequelam, nam Tyrannus tunc non utitur iam auctoritate privata sed publica, ex consensu scilicet Reipublice dantis tacite illi nam auctoritatem ad puniendos malefactores ex suppositione q̄ ipse nolit caam remittere ad legitimis Iudicibus, peccat quidem ipse Tyrannus n̄ remittendo caam, peccat iudicando, n̄ tñ punit sine auctoritate Reipublice, qua eam offert ad minus malum, sicut licet offerre occasionem ad furandum illi qui vult occidere vel furari.

Hinc infero primo eodem modo dicendum e de Iudice, vel Parocho sciente eorum defectum occultum, rōe cuius n̄ h̄t verum titulum sed solum coloratum, nam licet eius sententia & actiones sint valida, ut vidimz, ipse tñ peccat operando sibi officium q̄ n̄ h̄t, imo Parochus frequentis contrahet malitiam novam superadditam in exercitio eorum actuum, quam Tyrannus, q̄ Tyrannus ex suppositione q̄ n̄ vult remittere iudicia legitimis Iudicibus, melis facit definiendo caas quam eas relinquendo, & Reipublice ipse hoc vult ex illa suppositione, Parochus vero etiam nolit relinquere officium, n̄ tñ urget semper adeo necessitas ut n̄ possit licite suspendere vel omittre plures actiones quas exercet sine dispendio gravi boni locis, quare tunc teneretur etiam ex illa suppositione n̄ exercere eos actus Parochi, quando tñ hæc suspensio redderetur in magnum detrimentum subditorum, tunc Ecclia etiam vellet Parochum, ex suppositione q̄ n̄ velit dimittere officium nec

venit.

remittere ea qua occurrunt ad veros & legitimos ministros, 47.
vellet, inquam, q̄ ea potius expediret quam relinquere oīo
sine expeditione, sicut dictum ē de Tyranno.

Infero 2do Tyrannum dominantem aliquem
ad mortem peccare peccato homicidij. hoc ē contra Lexiam
dicto sub. §. num. 76. ē contra Salas ubi supra num. 16. qui
dicunt n̄ ē homicidium nec teneri ad retributionem; oppositum
in videtur verius, q̄, ut constat ex dictis, Tyrannus licet ex
suppositione, q̄ nōlit remittere eas cās ad Iudices legitimos
melius faciat puniendo delinquentem, simpliciter. n̄ peccat
ē facit contra Jus n̄ solum Republica sed etiam ipsi delin-
quentis qui hāc Jus ut n̄ videtur a Tyranno, sed remittatur
ad eum legitimum Iudicem, patitur ergo iniuriam a Tyranno
volente eam remittere ad eum Iudicem & hoc huius iniuria
imputabuntur Tyranno cetera, qua sequuntur ex illa priori
iniuria, sequitur a. ex illa, q̄ reus debeat iudicari ab ipso
Tyranno & condemnari & hoc etiam condemnatio qua sequitur
erit iniusta in radice, quatenus oritur necessario ex actione
illa iniusta procedenti, et per consequens motus illa habebit ma-
litiā homicidij, homicidium ē. & occisio hōis iniusta.

Dico homicidium ē occisionem factam aucto-
ritate privata, Tyrannum autem occidere, tam tunc auc-
toritate Republica, qua ex suppositione retenti Principatus
dat illi talem auctoritatem ut punit malefactorum.

Seco contra, quia, sicuti ad rationem homi-
cidij sufficit iniustitia in radice, sic etiam sufficit auc-
toritas privata in radice, licet in executione interve-
niant auctoritates publicae. Priusq̄ partis afferri pos-
sunt exempla, moralia diversa. Primum exemplum
sit: si aliteri des tale venenum ex quo debeat omnino
mori nisi manus infecta, illi abstrahatur, etiamsi tunc
petente ipso manus ei abstrahas ad evitandam mortem,
et licet hoc ipsum licite imo ex debito facias ex suppo-
sitione illa manifestata, actus illa mutilatio erit iniusta
in radice, & imputabitur tibi de omnes effectus mutila-
tionis iniusta. Et eodem modo ad homicidium sive
ad occisionem iniustam sufficeret iniustitia in radice,
ex qua ex iniustitia radicali sive in radice debet
sequi talis occisio, s̄t. q̄ est eadem omnino ratio nec p̄t
afferri disparitas.

2dum

Quod exemplum est in crimine qd secreto acci-
 pidi ab alio, de publica iniuria. defensas ad Iudicem & hac
 occasione reus capite plebatur, illa quidem occisio autho-
 ritate publica fit, imputatur tñ tibi, tanquam iniusto occi-
 sori, qd tua iniusta delatione fisci coa ut a Iudice damna-
 retur, atq; ideo tenens ad restitutionem damnorum sicut ceteri
 homicidae, ut supponunt conuter Theologi, & notavit Molina
 tomo. 5. de Iuris. disp. 5. num. 2. qd nimirum mors illa deri-
 uatur ex priori actione tua iniusta, licet postea mandetur proxi-
 me executioni per auctoritatem publicam. Similiter licet Ty-
 rannus exequatur punitionem auctoritate publica, illa tñ puni-
 tio imputabitur ei tanquam homicidum quatenus scilicet ex acti-
 one iniusta qua voluit remittere reum ad Iudicem legitimum,
 in qua actione fuit iniustitia & auctoritas promissa a qua infi-
 ciuntur oia subsequencia & participant ratione homicidii.

Hinc infero 1to Tyrannum in praedicto casu teneri
 ad restitutionem reo damnato pro rabe spai qua potest ee de eius
 liberate, si fuisse remittit ad Iudicem legitimum, nam si-
 cut diximus supra sectione preced. Iudicem qui per sententiam in sa-
 lnam condemnavit reum teneri ad restitutionem pro rabe spai
 qua potest ee, qui aliter n̄ fuisse damnatus, sic etiam dicendum
 ee in presenti qd eandem racionem, n̄ e. censetur intulisse manus
 damnatum nec ad plus teneri.

Inferatur 2to Tyrannum in praedicto casu fieri
 irregularem irregularitate proveniente ex homicidio iniusto,
 cuius e. probatum est illud veri ee homicidium denominativum
 a radice iniusta, consequens e qd afferat poenas homicidii quales
 e irregularitas, sicut etiam in exemplis proximè adductis
 ex mutilatione & occisione, incurreretur sine dubio irregularitas
 proveniens ex iniusta mutilatione vel occisione.

Inferatur 3to Tyranno precipienti teneri subditos
 obedire in rebus, aliqum iustis & iuris eius sententijs. Pro-
 bant aliqui ex illo Matth. 22. ubi Chrs̄ respondit qd redderet
 tributum Caesari, qui tñ n̄ erat legitimus Rex Iudeorum.
 haec tñ proposita probat n̄ placet essio & alius. qd Chrs̄ ubi so-
 lum significavit generaliter Principibus reddenda ee tributa.

Sed contra qd Chrs̄ n̄ interrogabatur in curia an
 deberentur Principibus tributa sed in particulari de tributo dando
 vel negando Caesari. melius fortasse dicere possumus Chrs̄um ibi ni-
 hil dno definisse de obligatione dandi tributum Caesari, sed solum
 an

an leges illas solvere de hoc e. solum fuerat interrogatus, 48.
Et ad hoc respondit n̄ solum licere, sed prudentissimum consilium
eē ita facere ad conservandam pacem & quietem publicam,
quam debet conservare n̄ potest, hoc a. optime p̄t̄ ex ipsa
inscriptione moneta, nam si Iudaei, ad conservandam hanc
pacem & quietem Caesarem ut Deum cognoscebant & eius
moneta & inscriptione utebantur, eadem rāe oportebat tri-
butum solvere, ex cuius negāte tota Republica apertissime
periclitaretur.

Aliter ergo p̄t̄ assertio ex iuris: q̄a quae
Tyrannus agit ad iustam & debitam Republica gubernationem
facit, ut videmus, approbante & auctoritate p̄stante Republ.
Et licet n̄ proat q̄ Tyrannus saltem p̄vat a Republica vim
h̄t obligandi subditos ad vitanda maiora incommoda,
quae ex illa subditorum libertate nascerentur.

Inferitur Etō Iudices inferiores a Tyranno consti-
tutos si iudicē & prudenter sua munera exequantur nullo modo
peccare in exercitio iurisdictionis, q̄a eorum electio a Tyranno
facta valida ē ex tacito Republica consensu, sicut Et reliqua
quae a Tyranno fiunt. aliunde vero Republica nullo modo
vult ipsos Iudices ab officiis cessare, supposito q̄ Tyrannus h̄ retinē-
quit Principatum, quae suppositio n̄ ē in eorum potestate. Et nec
antedeēnter nec consequenter faciunt aliquid contra voluntatem
Republica. peccatur quidem si aliquando Tyrannus cooperentur
vel illum ut Tyrannum fovant, q̄s frequenter contingit nisi
sincero sint aīo & corde, ceterorum fovendo ea quae aliis ex sus-
tina legibz fieri debent n̄ peccabunt, ut tradunt coitor P. D.

Dubitatur Etō principaliter an Iudex extra-
hens, delinquentem ab Ecclesia & violens Ecclesia immunitatem,
si tñ eum postea iuxta delicti gravitatem puniat, inferat ei
iniuriam & teneatur ei restituere pro damnis obz consecutis.
de hoc quæsto agit Suarez tom. j. de Religione tract. 2.
lib. 3. cap. 13. & novissime Thomas Sanchez lib. 3. contr.
dub. 17. Et in eo dua p̄sent eē sententia. Prima negat Iudi-
cem tunc committere iniuriam in delinquentem extrahentem
ab Ecclesia licet peccet contra ipsam Ecclesiam. Pro hac opini-
one videtur eē, S. Thomas 2da 2da q. 29. art. 2. ad 3. ibi ait
peccatum sp̄nleji interdum reperiri separatim ab alijs pecca-
tis, ut si Iudex extrahat aliquem de loco sacro quem in alijs
locis licite capere potest. Sentit ergo S. Thomas ibi n̄ intorve-
nire.

vere malitiam contra Iustitiam sed solum contra Religionem.
ratio. a. e. qd immunitas Ecclesie tota e. in reuerentiam ipsius
loci sacri, in cuius favorem potest prohiberi captura in eo loco
absq. eo qd auferetur iurisdictione vel omnim. annullaretur factum &
tunc n. condat iure. de annullate vel ablat. iurisdictionis n. debet
praxim, in alijs e. casibz utrumq. exprimitur, ut in sentia prolata
in die festo vel in loco sacro, in hoc a. casu dum n. exprimitur vi-
detur n. reddi acty nulli sed solum illicity. Confirmatur ex usu &
praxi eum iudicium, nemo e. vq. adhuc resistit pro huiusmodi
sententij prolatis, si aliqui erant iuxta debitum iuris ordinem,
res vniquam in iure illa sentia dicitur in iusta sed solum irreligiosa.
Et conhat ex cap. minor. cap. persequis. cap. si quis contra pax. ff.
g. 4. sicut si aliquis alienaret bona sua contra votam n. plienendi,
peccaret quidem contra Religionem, n. si contra Iustitiam. hanc sen-
tentiam dicitur probabilem n. p. iur. Theologi vnter quos refertur Medina
consulty a. P. Henriquez et alij multi Thomista, quim etiam Henriquez
semel e. iterum ita respondisse refert Sanchez loco citte, e. P. Jones de
Lales in M. S. testatur etiam qd P. Henriquez consultit Medinam
qui respondit hoc ee. probabile, e. ipse Sanchez dicit etiam ee. proba-
bile, qd dem dixerunt alij Doctores Salamanticenses consulti de
hoc dubio, e. quidem Suarez obi supra mem. g. solum dicit oppositam
ee. sentiam ee. probabilior.

Contraria tn. sentia couis e. e. probabilior, quam fipet
Lestig dicto hb. 2. cap. 29. num. 5. e. Suarez loco citte Valentia
sup. b. in pms. g. 15. punct. 1. e. aliqui Iurista quos refert e.
sequitur Farinaciy Tractatu de immunitate. Catharum num. 321.
Medina. jmo summa cap. 9. d. 2. Ludouicus Lopez i. parte. in 2.
structoy cap. 23. Lales e. Sanchez locis citte. qd jmo. qd reus
tunc et vide. sed tamen se defendere ne extrahatur ab Ecclesia
& iudex n. pot. sine iniuria illum extrahere, alioquin daretur bellum
vultum ex vtraq. parte. n. per auidens aut qd ignorantiam sed per se-
e. scienter. Dices namq. qd se defendere n. quidem qd. sus. qd ipse
met hat, sed ut agens caam Ecclesie, qua qd sua privilegia defendere
ab iniurijs.

Sed contra jmo, qd adhuc oportet qd Ecclesia ipsa
mandaret reo defensionem Ecclesie, e. sine hoc mandato reus n. pot.
Ecclesiam defendere ipsa invita prout super erit, n. e. expedit Ecclesiam
sua privilegia tueri machbz armis. Deinde iam concedis Ecclesiam
habere alioq. huius qd pot. defendi. Et iudex n. solum peccat contra Reli-
gionem, sed etiam contra Iustitiam violando illud Jus Ecclesie, nam n.
aliquis

postea poterit eum valide comprehendere quando eam cum inuenit
extra Cetham, nam prima extractio facta fuit a Iudice sine iuris
dictione sufficiente atq; adeo tanquam ab hoie privato, poterit ergo
postea assumere personam Iudicis & valide capere extra Cetham
eum quem quomet ut hoie privato inuide extraxit ab Cetha.

R^o negando seq: aliud e. e. quando Iudex inuenit
reum extractum ab alio, aliud quando inuenit extractum a se-
ipso. in primo casu ille alius qui iniuste extraxit remanet
sine onere restituendi damna & procurandi quantum potuerit
restituere reum Cetha. in 2do casu hoc ipsum omis h^o ipse
Iudex, atq; dico h^o ipse continuare seu conseruare extractionem
illam a se factam, neut in exemplo posito ipse Iudex ex divulgase
delicti facta per iniuriam, aliter procedere ad inquisitionem
contra reum, h^o hoc potest iniquitatem Iudex iniuste extorquet a
reos crimen, tunc e. oio curare debet ne illa confessio iniuste
extorta noceat reo ad aliquem effectum, ut notat Leticus cum con-
suet. 2. cap. 29. num. 174.

Dicitur adhuc ex hoc solum sequi Iudicem ex illa ex-
tractione iniusta quam fecit sine sufficiente iurisdictione teneri
ad restitutionem neut aliam hoem priuatum, h^o sequitur qd
processus postea factus sit iniustus. Et sequi strungit, iura e.
quibus Iudici asseritur potestas ad extrahendum delinquentem
prohibent etiam eodem rigore ne prosequatur eam donec restituat
reum Cetha, quare h^o minus tollunt iurisdictionem ad prosecutionem
quam ad inquisitionem eam. deinde processus pendat in captiua
illa inuenta h^o ipse habeat valorem, nam si Iudex capiat reum in
territorio alieno toto processu qui postea sequitur est nullus, et
docent conuictus Iudice.

Maiores post de dubiam, casu quo Iudex inferior in-
iuste extraxisset reum ab Cetha, an Princeps superior qui reum
iam inuenit extra Cetham, potest eum capere & vindicare ma-
nente Iudice inferiore obligato ad restituendo damna & iniuriam
ab ipso remissam. et quidem pro parte affirmatiua videtur &
exemplum simile, quando v. g. Iudex inferior contra Iuri ordinem
extorsit a reo crimen, tunc e. si publicator iam crimine, hac
occasione Princeps velit uti suo iure poterit iudicis prodece
contra reum & iniquitate vltimis & veritate cognita condemnare
reum, licet Iudex inferior maneat obligato ad restitutionem horum
damnorum quorum ipse fuit casu extorquendo iniuste confessionem
a reo, ut conuictus Leticus dicto cap. 29. num. 174. & similiter in
nro

nro casu poterit Princeps comprehendere ream quem Iudex infe- 50.
rior contra iuris ordinem extoraxit ab Ecclesia.

Quoniam ego si concederem in hoc casu Principi, tam
tam licentiam, quia Ecclesia, quae fuit laesa per illam extractionem
invidiam, petit absolute restitutionem & prohibet prosecutionem
causae donec restituatur reus, cum a. Ecclesia habeat potestatem etiam
supra Principem, si videtur prohibuisse solum Iudices inferiores, sed
etiam superiores & eos quos oportet prohibere ut de facto fiat resti-
tutio delinquentis, alioquin fraudaretur Ecclesia suo fine.

Ad exemplum vero adductum potest fortasse assignari
dissertans, sed facillime & veris proceditur. negando illud exemplum,
nam defectu commissi ab inferiori Iudice videtur annullare
totum processum causae etiam in ordine ad Superiorem, nisi superior
sit talis qui habeat potestatem dispensandi in illo defectu. Iudex
si Iudex inferior capiat delinquentem in alieno territorio, non potest
Princeps retinere illum raptum ab inferiori captum, sed debet eum
restituere in pristinum locum, nisi forte Princeps ipse potuisset
eum in illo etiam territorio comprehendere. De quo videtur propositus
Jurista, quos refert Cardinalis Iustus tom. vi. pontificiam canonice
littera P. capitulo 72. et tom. 2. littera B. conclusio 183. Quod
a. videtur esse, quia quia Iudex inferior facit auctoritate publica
facere videtur nomine Principis superioris, qui eo quod prosequatur
retentionem illius delinquentis vel uteretur actione probata Iudice
eius viseretur eam ratam habere, & per consequens imputaretur illi.
quando a. aliquis privatim illud progre fecisset, tunc Princeps vel
Iudex utens potestate illa notitia vel capiens illum reum quem in
suo territorio invenit, non ideo censetur ratam habere actionem
impetram huius privati, nemo est. ratum habere potest quod suo nomine
non est gestum, iuxta consuetudinem regalem iuris, & hoc fit eo ratio discri-
minis inter causam primam quo privatim per violentiam vel dolum
extoraxit reum ab Ecclesia, & causam 2am quo Iudex inferior id
facit.

Sectio V.